

บทคัดย่อ

สำนักโรคระบาดวิทยาได้รับรายงานผู้ป่วยสมองอักเสบเสียชีวิต ยืนยันเชื้อเอนเทอโรไวรัส71 เดือนกรกฎาคม 2554 และพบจำนวน ผู้ป่วยโรคมือเท้าปากสูงชันในจังหวัดลพบุรี จึงได้ออกสอบสวนโรค ร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลพบุรี เพื่ออธิบายลักษณะทาง ระบาดวิทยา ประเมินระดับภูมิคุ้มกันต่อเชื้อเอนเทอโรไวรัส71 ของ เด็กในชุมชน หาปัจจัยเสี่ยงของการติดเชื้อและควบคุมและป้องกันการ ติดเชื้อ โดยการศึกษาพหุมา สัมภาษณ์แพทย์ พยาบาล ผู้ปกครอง และบุคคลใกล้ชิดผู้ป่วย ทบทวนเวชระเบียนและผลตรวจทาง ห้องปฏิบัติการ ค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติมในชุมชนและโรงเรียน *นิยาม ผู้ป่วย ผู้ป่วยสงสัย* คือ เด็กอายุต่ำกว่า 10 ปีที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน 2 แห่ง ตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม - 11 สิงหาคม 2554 ที่มีอาการอย่าง น้อย 1 อาการดังต่อไปนี้ ผื่นที่มือหรือเท้า แผลในปาก ไข้ ชัก หอบ หรือเสียชีวิตที่เข้าข่ายการติดเชื้อเอนเทอโรไวรัส71 *ผู้ป่วยเข้าข่าย* คือ ผู้ป่วยสงสัยที่มีความเกี่ยวข้องทางระบาดวิทยากับผู้ป่วยยืนยัน *ผู้ป่วยยืนยัน* คือ ผู้ป่วยสงสัยที่มีผลเพาะเชื้อยืนยันการติดเชื้อเอนเทอโรไวรัส71 ศึกษาทางสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการศึกษาทางระบาดวิทยาเชิงวิเคราะห์เพื่อสำรวจหาภูมิคุ้มกันของเด็กในชุมชนต่อเชื้อเอนเทอโรไวรัส71 และสัมภาษณ์ถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการติดเชื้อเอนเทอโร

ไวรัส71 จากการศึกษาพบผู้ป่วยสมองอักเสบเสียชีวิตยืนยันติดเชื้อ เอนเทอโรไวรัส71 genogroup C4 จำนวน 1 รายที่อำเภอโคกสำโรง และผู้ป่วยเสียชีวิตเข้าข่ายอีก 1 รายที่อำเภอชัยบาดาล จากการ ค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติม พบผู้ป่วยเข้าข่ายติดเชื้อเอนเทอโรไวรัส71 2 ราย ผู้ป่วยสงสัยเอนเทอโรไวรัส71 จำนวน 8 รายและพบเด็กที่ติด เชื้อเอนเทอโรไวรัส71 แต่ไม่แสดงอาการ 10 ราย สิ่งแวดล้อมของ ผู้ป่วยทั้งคู่ค่อนข้างสกปรก ผลการสำรวจภูมิคุ้มกันต่อเชื้อเอนเทอโร ไวรัส71ของเด็กในหมู่บ้านพบว่าภูมิคุ้มกัน 55.3% โดยสูงอย่างมาก ในห้องเรียนพี่สาวของผู้ป่วยรายแรกถึง 92.3% จากผลการวิเคราะห์ พบว่า การดื่มน้ำก่อนรับประทานยังคงเป็นปัจจัยป้องกันการติดเชื้อ Enterovirus71 มี Adjusted OR = 0.11 โดยมีค่า 95%CI=0.01-0.82

บทนำ

โรคมือเท้าปากและโรคแผลในปากสาเหตุเกิดจากเชื้อ เอนเทอโรไวรัส ใน Family Picornaviridae โดยมีคอกแซ็กกี เอ คอกแซ็กกี บี เอนเทอโรไวรัส 68-71 และเอกโคไวรัส เป็นเชื้อก่อโรคที่พบ ได้บ่อยมากที่สุด เอนเทอโรไวรัสไม่มีเปลือกหุ้มทำให้สามารถทนทาน ต่อแอลกอฮอล์ได้ สามารถมีชีวิตอยู่ได้ในสิ่งแวดล้อมที่มี pH 3-10